

NIEUWSFLITS

Inclusie voor doven en slechthorenden

WERELDDOVENDAG UTRECHT 2021

Met de erkenning van de Nederlandse Gebarentaal is inclusie voor doven en slechthorenden weer een stukje dichterbij. Echter is er nog steeds werk aan de winkel en daarom bundelen het Zorg Innovatie Forum, de GGMD, Kentalis, Lentis, gemeente Groningen en ervaringsdeskundigen hun krachten en zetten zij zich in voor de inclusie van doven en slechthorenden.

In september 2019 brachten deze organisaties al samen het Dagblad van het Horen uit, en nu maken zij zich nog steeds sterk voor meer bewustwording en aandacht rond dit thema. In deze nieuwsflits is meer te lezen over al het moois dat al gebeurt om ervoor te zorgen dat doven en slechthorenden gezien worden als een volwaardig lid van de maatschappij.

Meer aandacht & bewustwording

Op **25 september** is het **Werelddovendag**. Dit jaar wordt het Beatrix Theater in Utrecht de plek waar doven en slechthorenden bijeenkomen. **'Samen naar inclusie'**, dat is het thema van deze dag. Er is volop ruimte voor vragen en discussie en er is een informatiemarkt, er zijn workshops over bijvoorbeeld fotografie, ondernemerschap, diversiteit en andere thema's, en er is een kinderprogramma. Uiteraard wordt er rekening gehouden met de geldende coronamaatregelen. Op www.wdd2021.nl kunt u meer lezen over het thema en het programma.

Toegankelijkheid voor iedereen

In april verscheen de krant *'Beperkte Oplage'* in Leeuwarden en omgeving. Deze krant geeft een inkijkje in het leven van inwoners die niet altijd vanzelfsprekend mee kunnen doen. *'Samen waar het kan, apart waar gewenst!'*. Bent u bijvoorbeeld benieuwd hoe het is om te studeren of te sporten met een beperking? Of wilt u meer weten over toegankelijkheid bij werkgevers en op stations? In de krant is, net als in de werkgroep, veel aandacht voor ervaringsdeskundigen, en worden voorbeelden gegeven en activiteiten aangehaald. [Lees hier de krant!](#)

“Kijk verder dan een beperking”

Linde Terpstra is 32 jaar, woont in Groningen, heeft gewerkt als begeleider in de gehandicaptenzorg en is sinds januari ZZP'er. Ze is doof geboren en heeft als moedertaal de Nederlandse Gebarentaal (NGT).

Als ZZP'er geeft Linde workshops over Dovencultuur aan belangstellenden en vertaalt Linde o.a. het NGT naar een andere gebarentaal, zoals International Sign Language, of geschreven tekst naar NGT, en ze doet mee met een pilot voor dove tolken NGT.

Linde vindt het belangrijk dat er dove professionals als rolmodellen zijn. Niet alleen voor dove jongeren of andere mensen met een (auditieve) beperking, maar voor iedereen. Een goede zichtbaarheid van dove mensen, ook in het werkveld, zorgt ook voor meer bewustwording en acceptatie. Linde heeft een aantal dove familieleden en schrijft soms van hun verhalen over vroeger. “Met de erkenning van NGT en via de persconferenties is er veel positiviteit gecreëerd. Dat was voorheen wel anders.” Horende mensen staan ervoor open om te zoeken naar manieren van communiceren. Met briefjes, mobiele apps en handen en voeten kom je een heel eind. “Communicatie is enorm belangrijk. Dove mensen hebben over het algemeen een informatieachterstand. >

Tekort aan Tolken NGT

Er is een groot tekort aan tolken Nederlandse Gebarentaal. Mede dankzij tolk Irma Sluis die tijdens de Corona-persconferenties het NGT zichtbaar maakte, is de populariteit van de opleiding tot doventolk gegroeid, maar het tekort is groot.

Ook bij de Guyotschool van Kentalis in Haren lopen ze tegen problemen aan. Anja Nutters werkzaam bij de VSO school vertelt hierover het volgende. “Steeds meer van onze leerlingen volgen regulier onderwijs. Daarbij maken zij gebruik van een tolk, maar het vinden hiervan is behoorlijk lastig.” Ook voor andere evenementen met dove en horende mensen is het vinden van een tolk niet vanzelfsprekend. De opleiding tot tolk NGT is momenteel alleen in Utrecht te volgen. Dat maakt de stap voor sommigen groot om deze opleiding te kiezen. Zou het tijd zijn voor een dependance in Groningen, een stad met een rijke doven-geschiedenis?

Foto Irma Sluis
(RTL Nieuws)

> “Sommige zaken krijg je gewoon niet goed mee, en het is goed om dit van te voren aan te geven. In een team heb je diverse mensen bij elkaar en iedereen is verantwoordelijk voor goede communicatie. Moet een dove collega bijvoorbeeld altijd de tolk regelen, of kan die verantwoordelijkheid ook verdeeld worden? Diversiteit is natuurlijk nog geen inclusie.”

Linde geeft de lezer graag nog iets mee. “Kijk verder dan een beperking, kijk juist naar iemands kracht en zorg ervoor dat iedereen samen kan groeien. Het mooiste is om dingen te doen waar je goed in bent, en waar je een passie voor hebt. Durf fouten te maken, dat is helemaal niet erg. Blijf communiceren en haal elke dag het beste uit jezelf.” *Wilt u in contact komen met Linde? Mail dan naar lindegebaart@gmail.com.*

Linde tijdens één van haar tolkklussen

Let's Talk

Hoe kun je nieuwe mensen ontmoeten, in contact komen met gelijkgestemden of bijvoorbeeld kennis delen? Dat kan via Let's Talk, een initiatief van twee schrijftolken om (plots- en laat) dove mensen in de coronatijd toch met elkaar te kunnen laten communiceren.

Naast ruimte voor ontmoeting en een sociaal praatje worden er op het Let's Talk platform ook cursussen georganiseerd. Bijvoorbeeld wandelingen (let's walk), stoelyoga, lezingen, gebaren oefenen of een sessie over brandveiligheid voor doven en slechthorenden. Vooral voor alleenstaande dove mensen was Let's Talk een zeer welkome afleiding tijdens de coronacrisis. Alle bijeenkomsten zijn online via ZOOM en bij elke sessie zijn er schrijftolken en gebarentolken aanwezig. Een groot pluspunt is dat iedereen leert hoe een tolk ook online goed ingezet kan worden. De mensen die deelnemen hebben allemaal een andere achtergrond. Er zijn plotsdoven, slechthorenden en mensen die gebarentaal als moedertaal hebben. Maar ondanks de verschillen in taalgebruik, begrijpt iedereen elkaar. Er ontstaan ideeën en zelfs ook vriendschappen!

Deaf Women Space

In februari, maart, april en mei ontmoetten dove vrouwen van over de hele wereld elkaar. Online spraken zij over uiteenlopende onderwerpen.

De vrouwen spraken over thema's die in de dovenwereld spelen, maar vooral onderwerpen die iedereen, en specifiek vrouwen, bezighouden. Reizen als doof persoon, rechten van de LHBTQ+ gemeenschap, feminisme, opvoeding, racisme en meer kwamen aan bod. Nimo Hersi (assistent-docent aan de Guyotschool) en Alicia Sort Leal (psycholoog GGMD) waren onderdeel van het organiserende team en namen deel aan *Deaf Women Space*. Alicia Sort Leal vond het een heel inspirerend evenement. "De meeste mensen voelen zich sneller op hun gemak bij mensen met dezelfde sociale identiteit zoals doof zijn, etniciteit, seksuele geaardheid of genderidentiteit. Daarom is het heel belangrijk om een veilige omgeving te hebben waarin openlijk gediscussieerd en gesproken kan worden. Het was een fantastische ervaring om samen te werken met dove vrouwen uit allerlei landen zonder beperkingen door het gebruiken van *International Sign Language*, een gebarentaal die de meeste aanwezige vrouwen spraken. Er waren meer dan duizend mensen aanwezig en het was een enorm interessant en een tevens noodzakelijk evenement."

Vertaalde partijprogramma's

Meerdere politieke partijen hebben in hun communicatie rond de verkiezingen van maart 2021 rekening gehouden met mensen die doof of slechthorend zijn, en die NGT spreken.

Zo vatte D66 hun partijprogramma samen in een video van 17 minuten in NGT. De ChristenUnie geeft niet alleen een samenvatting, maar toont ook video's waarin alle hoofdstukken van het programma in NGT getoond worden. En ook Partij voor de Dieren deelt in een video waarin hun partijprogramma in NGT uiteen gezet wordt. Een goede ontwikkeling!

Toegankelijkheid

SPOT Groningen

Spot Groningen, waar de Oosterpoort en Stadschouwburg onder vallen, zorgt samen met de Werkgroep Toegankelijk Groningen voor een goede toegankelijkheid van hun programma voor doven en slechthorenden.

Zo programmeert Spot ieder jaar een ruimaanbod aan visueel theater, zijn inductielussen beschikbaar, waarmee je hetzelfde signaal krijgt als bij een ringlei-

ding en is een vrijkaart beschikbaar voor een tolk gebarentaal. Ook streeft Spot ernaar om jaarlijks een aantal voorstellingen van boventiteling te voorzien en/of een tolk op of naast het toneel te zetten. En natuurlijk probeert de organisatie goed mee te denken, bijvoorbeeld als het gaat om specifieke plaatsen in de zaal. De mooie samenwerking tussen Spot en Werkgroep Toegankelijk Groningen brengt een fijne cultuurbeleving voor doven en slechthorenden weer een stuk dichterbij!

Zorginstellingen bundelen kennis en expertise

In het Noorden worden krachten gebundeld om de juiste zorg op de juiste plaats te realiseren. Vanuit de initiatieven van o.a. ZonMW en de verschillende zorgorganisaties, zijn de eerste resultaten zichtbaar.

Nadat er een onderzoek heeft plaats gevonden door bureau HHM en GGMD, is vastgesteld dat er in het kader van ketensamenwerking een beter zorgaanbod kan worden gerealiseerd voor mensen met een auditieve beperking. Concreet hebben GGMD en Lentis met elkaar afgesproken om voor de volwassen SGGZ en BGGZ de activiteiten op elkaar af te stemmen en vanuit samenwerking de cliënten beter te kunnen bedienen. Met het Martini Ziekenhuis >

Stembureau voor doven

De Doopsgezinde Kerk in de Oude Boteringestraat had tijdens de Tweede Kamerverkiezingen in maart dit jaar een stembureau speciaal ingericht voor doven en slechthorenden, inclusief dove stem-bureau medewerkers.

“Vaak worstelen doven met toegankelijkheid,” zegt voorzitter Jelle Kamstra. “Als ik zelf bij een stembureau kwam, voelde ik me vaak onzeker als anderen met elkaar spreken. Het is echt heerlijk om in je eigen taal te kunnen stemmen.” In de middag hadden meer dan 25 doven hun stem uitgebracht in het stembureau. “Ik verwacht er gedurende de dag nog veel meer. Doven zijn ook stemgerechtigden, maar vaak denken ze: laat maar. Omdat ze nu weten dat dit stembureau bestaat komen ze hier. Ik vind het heel mooi dat ze op die manier hun recht om te stemmen kunnen gebruiken.” Voor horende mensen zijn tolken ingezet. “Zij moeten soms wennen aan hoe het hier gaat, dus het is een beetje de omgekeerde wereld.”

> en het UMCG heeft er overleg plaats gevonden wat er aan de zorg voor o.a. tinnituspatiënten geboden kan worden. Dit is een grote vooruitgang in het kader van toegankelijkheid en doelmatigheid.

In samenwerking met Kentalis heeft GGMD nadrukkelijk gekeken naar het aanbod van de gespecialiseerde jeugdzorg. Inmiddels is er vanaf begin 2021 een volwaardig K&J team binnen GGMD, wat de vragen vanuit de verschillende gemeenten en ketenpartners oppakt. Gezinnen met kinderen kunnen nu in de regio Groningen terecht voor behandeling en hoeven niet te reizen naar Amsterdam of Utrecht voor de juiste hulp.

Cultuurparticipatie

Er is nog een wereld te winnen in wat kunst en het sociale- en zorgdomein voor elkaar kunnen betekenen. In het project **Beeldentaal** komen deze twee samen.

Voor mensen met een auditieve beperking of een taalontwikkelingsstoornis (TOS) is het niet vanzelfsprekend dat zij actief mee kunnen doen aan cultuur en zo nieuwe mensen leren kennen, en zich in andere omgevingen welkom voelen.

Het Zorg Innovatie Forum, Het Houten Huis, het Noord Nederlands Toneel, Club Guy & Roni, SPOT Groningen, GGMD, Kentalis, gemeente Groningen en de Hanzehogeschool gaan samen aan de slag om inclusie voor kinderen met een taalontwikkelingsstoornis en jongeren en jongvolwassenen met een auditieve beperking te vergroten. Meer weten over Beeldentaal?

[Klik dan hier!](#)

BEELDENTAAL

CULTURPARTICIPATIE
VOOR IEDEREEN

Ook aandacht voor plotsdoven

Met de erkenning van de NGT zijn we er nog niet, zo benoemt Ineke Dilling, lid van de werkgroep Doveninclusie.

Als plotsdove vrouw spreekt zij alleen Nederlands met gebaren, maar is ze niet vloeiend in NGT. Ineke is afhankelijk van boven- of ondertiteling, een schrijftolk of spraak / vertaalapps.

Onlangs moest Ineke geopereerd worden en heeft ze daar de vertaalapp geïntroduceerd. "Er worden vaak veel vragen gesteld in zo'n situatie, en als je die niet hoort, word je angstig. Deze app hielp enorm." Het zou volgens Ineke ook prettig zijn als organisaties beter bereikbaar worden via een chat-functie. "Zo is het voor iedereen toegankelijk!"

Leraar als rolmodel

Nigel van der Roest is leraar op de Guyotschool, en zet zich samen met collega's in om het (doven)onderwijs te blijven verbeteren. Door deelname aan diverse werkgroepen praat en denkt hij mee over de toekomst van het dovenonderwijs.

Nigel werkt in een omgeving waarin iedereen de Nederlandse Gebarentaal of Nederlands met Gebaren als communicatiemiddel gebruikt. "In de 'wandelingen' worden er regelmatig dingen overlegd, besproken en besloten. Persoonlijk vind ik heel belangrijk dat de communicatie op de werkvloer voor iedereen toegankelijk en transparant is. Tijdens de (team)vergaderingen wordt een tolk gebarentaal ingezet zodat ik en andere dove collega's efficiënt mee kunnen vergaderen."

Nigel voor de klas

Als leraar brengt Nigel niet alleen vakkennis over, maar draagt hij ook bij aan het zelfbeeld en de ontwikkeling van zijn dove leerlingen. De leerlingen hebben wat Nigel betreft dove leraren nodig om op zichzelf te kunnen reflecteren. Hiermee hoopt hij dat ze zichzelf ook als toekomstige professional zullen zien.

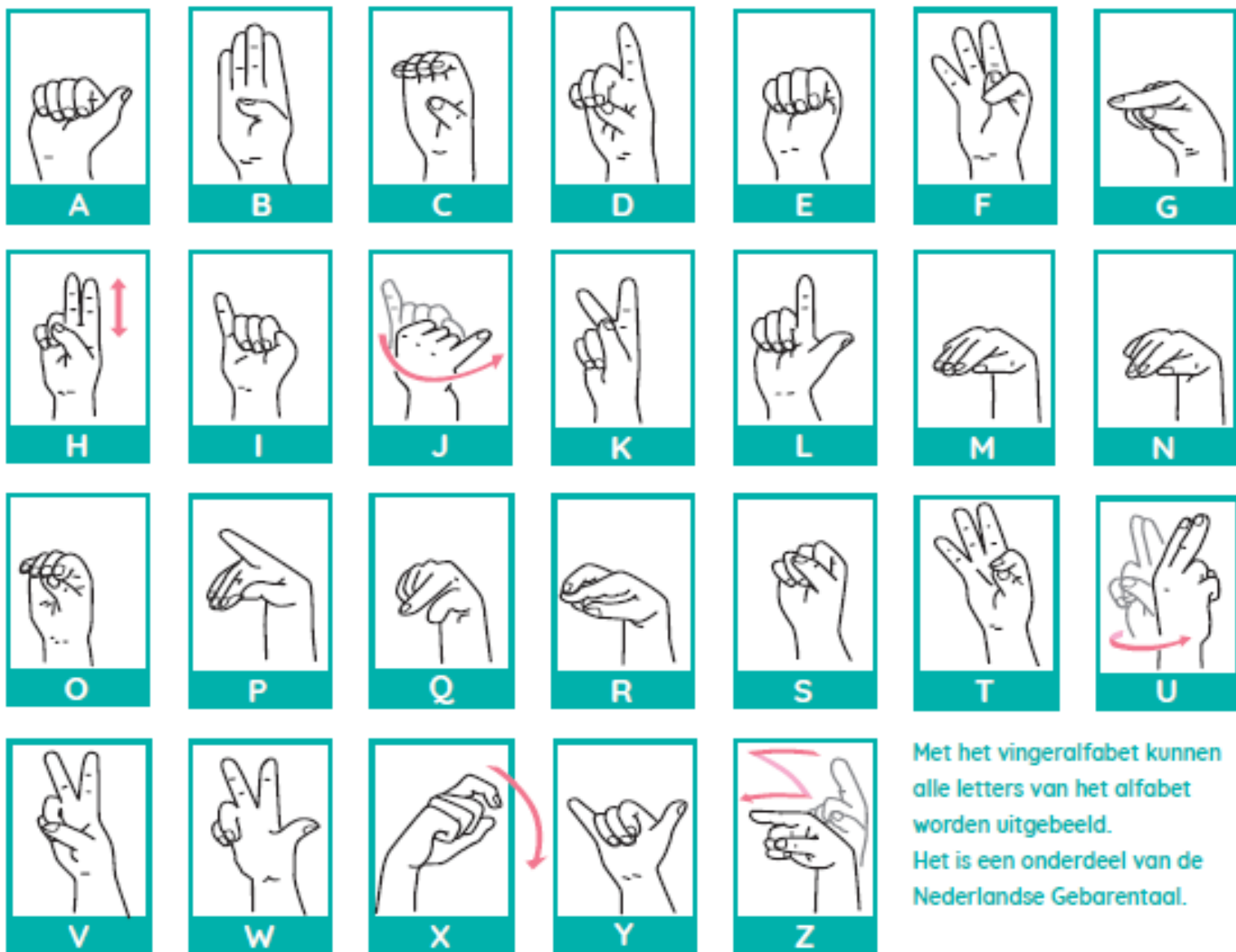
"Om de dovengemeenschap en Dovencultuur in stand te houden, zou het mooi zijn als dove professionals iets meegeven aan de volgende generaties wat je zelf ook mee hebt gekregen. Word bijvoorbeeld ook een dove leraar/lerares!"

WERKGROEP DOVENINCLUSIE

GGMD
voor Doven
en Slechthorenden

ZORG INNOVATIE FORUM

Met het vingeralfabet kunnen alle letters van het alfabet worden uitgebeeld. Het is een onderdeel van de Nederlandse Gebarentaal.